

А. В. Бадер, О. А. Забудкова

Лутугине

ЛУТУГИНЕ (1914–25 – Шмідтівка) – місто [Луганської області](#), райцентр. Знаходиться на правому березі [р. Вільхівка](#) (притока [Лугані](#), бас. *Сіверського Дінця*), за 22 км від обл. центру. За переписом 2001, насел. становило 18 883 особи (складає 99,3 % до 1989; українців – 58 %, росіян – 38 %, вірмен – 2 %, білорусів – 1 %), станом на січень 2013 – 17 989 осіб. Вузол залізнич. і автомоб. доріг. У Л. та його околицях виявлені значні поклади кам'яного вугілля, вапняку, пісковика, мергелю та глини. Засн. як завод. с-ще між с. Успенка та містечком Георгіївка (Коноплянка) Слов'яносерб. пов. Катеринослав. губ. (нині обидва – смт Лутугин. р-ну) водночас з будівництвом 1896–97 [Лутугинського науково-виробничого](#) валкового комбінату. 1914 відкрито залізничну станцію. У тому ж році с-ще, в якому мешкало бл. 1,2 тис. осіб, названо на честь нім. підприємця Шмідта, а 1925 перейменовано на честь геолога [Л. Лутугіна](#) (встановлено також пам'ятник). Під час воєн. дій наприкінці 1910-х рр. влада неодноразово змінювалася. 1923–59 – у складі Успен., 1959–63 – Олександрів. сільських, 1963–65 – Артемів. міського (Луганська) р-нів; від 1938 – Луган. (1938–58 та 1970–90 – Ворошиловгр.) обл. Від 1937 – смт. 1939 проживало 3633 особи. У роки сталін. репресій понад 50 осіб засуджено за політ. статтями. Від 17 липня 1942 до 11 лютого 1943 – під нім.-фашист. окупацією. Діяло рад. підпілля. У боях за визволення Л. загинуло 214 рад. воїнів, на фронтах 2-ї світової війни – 414 жит. Від 1960 – місто, від 1965 – райцентр. Наприкінці 2013 працював, окрім валк. комбінату, Лутугин. завод буд. матеріалів; функціонували профес. коледж, 3 заг.-осв. школи, школа-інтернат, 2 дитсадки, муз. школа, ДЮСШ; рай. Будинок культури, рай. б-ка; центр. рай. лікарня; церква Трьох Святителів УПЦ МП, протестант. громади повного Євангелія та християн віри євангельської; виходила рай. г. «Трудовая слава». Від квітня до 28 липня та від 19 вересня 2014 – під контролем сепаратистів з т. зв. Луган. нар. республіки. Від кін. липня до серед. вересня у місті та його околицях точилися кровопролитні бої. Л. зазнало знач. руйнувань, загинуло багато укр. військовослужбовців і мирних жит. Серед видат. уродженців – економіст [Т. Калинеску](#), художник-монументаліст, графік і живописець [С. Жидель](#), співак, засл. арт. України [П. Шаповалов](#). З Л. пов'язані життя та діяльність фахівця у галузі металургії, політ. діяча [М. Будаг'янца](#), лікаря-психіатра [В. Мішиєва](#), поета, прозаїка [О. Білика](#), художника декор.-ужитк. мистецтва, нар. майстра УРСР [Е. Кіша](#), промисловця [Є. Горового](#).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Горелик А. Ф., Намдаров Г. М., Башкина В. Я. История родного края (Луганская область): В 2 ч. 1997;
2. Ефремов А. С., Курило В. С., Бровченко И. Ю., Климов А. А., Красильников К. И., Семистяга В. Ф., Подов В. И. История Луганского края: Учеб. пособ. 2003 (обидві – Луганськ).

Бібліографічний опис:

Лутугине / А. В. Бадер, О. А. Забудкова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59363>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).